

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иванка Годорова Банкова,
научна специалност „Организация и управление извън сферата на
материалното производство“

на

дисертационен труд на тема: **„Управление на прехода от линейна към
кръгова икономика (териториален контекст)”**

автор: Румен Венциславов Пехливанов
научен ръководител: проф. д.ик.н. Анна Манолова Недялкова

за присъждане на образователна и научна степен **„доктор”**
по научно направление 3.7 **„Администрация и управление”**,
научна специалност: **„Организация и управление извън сферата на
материалното производство”**,

Настоящото Становище е изготвено на основание решение на научно жури, определено със Заповед на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ № 427/ 15.07.2022 г. за защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Румен Венциславов Пехливанов. Докторантът е депозирал всички изискуеми документи от ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилниците на ВСУ относно процедурата за придобиване на ОНС „доктор“. Кандидатът е изпълнил планираните дейности за обучение в докторантура на самостоятелна подготовка, успешно е положил изпитите по индивидуалния учебен план, представил е дисертационен труд, автореферат, справка с приноси и публикации по темата на изследването. Докторантът е доказал, че притежава изискваните по чл. 36 (3) от ЗРАСРБ задълбочени теоретични знания по научната специалност и способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания.

1. Оценка на съдържанието на дисертационния труд:

Дисертационният труд е насочен към изследване на актуални и значими въпроси, провокирани от нарастващата неопределеност на

количествените и качествени промени в глобалната геоикономическа среда, и свързаната с тях назряла необходимост за промяна на класическия икономически модел „вземи-употреби-изхвърли“, който ежедневно доказва своята неефективност, към кръгов икономически модел, на глобално, регионално и локално ниво. В изследването, докторантът с убеденост отстоява позицията, че за реализирането на прехода от действащия към нов модел на икономиката и развитието са необходими политическа воля на наднационално, държавно, регионално и общинско ниво, промяна на нагласите на обществото и осигуряване на необходимите средства за осъществяването на плавен преход към кръгова икономика. Средата, в която следва да се реализира прехода се отличава с динамика на развитие и чести промени на параметрите и определящите фактори на икономическото и социалното развитие, както и трудно предвидими рискове и цикличност на кризите. Постигането на икономически растеж, повишаването на качеството на живота и подобряване състоянието на околната среда се характеризира с изключително висока взаимосвързаност и взаимозависимост между всички елементи на обществено-икономическата система, което императивно поставя въпроса за удачността на поставянето на териториални и секторни граници на изследвания проблем.

Дисертационният труд е в обем от 227 страници, характеризира се с ясна и логично издържана класическа структура, състояща се от увод, изложение в три глави, заключение, списък на използваните източници, справка за научните приноси, декларация за оригиналност и приложения. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи, което създава предпоставка за балансираност на изложението. Авторите тези са илюстрирани чрез 5 таблици, 7 фигури и 28 диаграми. Задълбочено са обработени и аналитично систематизирани, коректно цитираните в текста 159 бр. информационни източника на български и английски език, включващи монографични трудове, научни публикации – студии, статии и

доклади, официални документи, планове и стратегии, нормативни актове и електронни ресурси.

В увода на дисертацията убедително са представени актуалността и значимостта на темата, ясно е очертана концептуалната рамка и практико-приложната насоченост на труда, положителна оценка заслужават коректно дефинираните предмет, обект и идентифициран изследователски проблем, които осигуряват постигане на целта на дисертационния труд, изпълнение на поставените изследователски задачи и доказване на авторовата теза.

Необходимо е да се отбележи, че с оглед фокусиране на изследователския интерес върху възможностите за ускоряване на прехода от линеен към кръгов икономически модел на общинско ниво и получаване на конкретни приложими резултати, подходящо са подбрани въведените ограничения на изследването.

Представена е приложената методология и информационна база, на която е основано проучването и са посочени потенциалните потребители на постигнатите научно-приложни и приложни резултати.

В Първа глава *„Преходът от линейна към кръговата икономика в глобален контекст“* са представени теоретико-методологичите аспекти на дисертацията. Проблемния потенциал на изследването е очертан чрез идентифициране и представяне на глобалните проблеми на съвременността, както и чрез оценъчния анализ на комплексните негативни ефекти от индустриалното производство. Висока оценка заслужават критичния преглед на популярните икономически и управленски теории и аргументираното очертаване на дефицитите и провалите на класическия икономически модел. Задълбочено е проследена еволюцията на идеята за преминаване към кръгова икономика, коректно са изяснени и обогатени основни понятия, представени и допълнени са становища от научната и специализираната литературата. Убедително е представена взаимовръзката между устойчивото развитие и кръговата икономика. В теоретичната дискусия е демонстрирана задълбочената и разностранна експертиза на автора в областта на

икономиката, опазването на околната среда, устойчивото развитие и потенциалите на кръговия икономически модел.

Втора глава *„Стратегически ориентири за преминаване от линейна към кръгова икономика“*, е научно-приложната основа на изследването. Направен е задълбочен качествен анализ на организацията и управлението на прехода от линеен към кръгов модел на икономиката и на тази база са изведени стратегическите ориентири за преминаване към кръгова икономика. Обърнато е специално внимание на мястото ѝ в Европейския дневен ред за постигане на устойчиво развитие. Очертана е ключовата роля на местната власт, коректно са изведени и структурирани възможности и предизвикателства при осъществяване на прехода към кръгова икономика на местно ниво.

Трета глава *„Политики и практики на общини от Родопския регион за ускоряване на прехода от линейна към кръгова икономика“* постига резултати с най-висока изследователска тежест и съдържа висок практико-приложен потенциал. Положителна оценка заслужават проведеното емпирично проучване, и сравнителен анализ на регионални и общински програмни документи, които касаят прехода от линейна към кръгова икономика на общинско ниво. Обосновано е аргументирана необходимостта от прилагане на интегрирани политики на местно ниво, от привличането на инвестиции, както и от кандидатстване по Схеми за безвъзмездна помощ, с цел подпомагане на плавния преход от линейна към кръгова икономика. Предложена и апробирана е подходяща методика за проучване и оценка на потенциалите на общини от Родопския регион за преминаване към кръгов икономически модел на развитие. Доказана е основната теза на изследването. Изведени и систематизирани са възможни рискове и предизвикателства пред местните власти на изследваните общини от Родопския регион, и са очертани приоритетните области в общинските политики за преодоляване на рисковете и предизвикателствата. Предложен е

Интегриран модел за управление на прехода от линейна към кръгова икономика на общинско ниво.

Заключението на дисертацията обобщава постигнатите конкретни научно-приложни и приложни резултати в отделните структурни единици на изследването, и очертава насоки за неговото надграждане. Направени са коректни изводи и са предложени подходящи препоръки.

2. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Приемам изведените четири научни и два научно-приложни приноса и считам, че са лично достижение на докторанта. Постигнатите научни резултати се отнасят до обогатяване на съществуващи научни и научно-приложни постановки и съществуващи знания в изследваната област, и са насочени към извеждане на методика и комплексен инструментариум за изследване и прогнозиране на интегрираното управление на прехода от линеен към кръгов модел на икономиката и развитието.

3. Оценка на публикациите по дисертацията

Авторската теза е подкрепена с 4 самостоятелни публикации в научни издания, съответстващи на наукометричните изисквания за ОНС „доктор“. Представените публикации отразяват важна част от дисертационния труд и верифицират резултатите от научното изследване, с което се осигурява публичност на постигнатото в изследването.

4. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е в обем от 38 страници позволява да се очертаят постигнатите резултати и отразява релевантно структурата и съдържанието на дисертационния труд. Изготвен е в съответствие с добрите академични практики и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение.

5. Становище относно наличието на плагиатство

В рамките на достъпните ми източници и на моите компетенции, не съм установила наличие на плагиатство. В хода на процедурата не са

постъпили неанонимни и мотивирани писмени сигнали за плагиатство. Не се намирам в конфликт на интереси с кандидата.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Препоръчвам популяризирането на постигнатите резултати дисертационния труд, освен чрез издаването му като книга и чрез организиране на уебинари, научно-приложни семинари, кръгли маси, конференции и др. Теоретико-методологичните постановки и практико-приложни достижения на труда могат да намерят подходящо място в учебния процес при обучението на студенти, както и за повишаване на компетенциите на ръководители, експерти, управници и на всички заинтересовани лица.

7. Заключение

Представения дисертационен труд на тема „Управление на прехода от линейна към кръгова икономика (териториален контекст)“ е в пълно съответствие с изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за придобиване на научни степени във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“. Дисертационното изследване е добре оформен и задълбочен научен труд, съдържа актуални, значими и оригинални за теорията и практиката научно-приложни и приложни резултати и приноси по важна за националното ни пространство тема. Това е основание да декларирам своята положителна оценка за труда.

С убеденост предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Румен Венциславов Пехливанов по научната специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“.

9 август 2022 г.

Изготвил становището,

доц. д-р Иванка Банкова